

akker

Maart 2016

Wen

In dit nummer

Provinciale
ledenvergadering
p. 11

Campagnes
in aantocht
p. 9

Leden gezocht
p. 14

Column
p. 19

Agenda
p. 20

Colofon
p. 21

Contact
p. 22

GROENLINKS ledenblad provincie Groningen

Leo de Vree
Nieuwe
fractievoorzitter p. 6

Wat je bereikt door je
doelen te
realiseren is niet zo
belangrijk als wat je
wordt door je doelen
te
bereiken.
Thoreau

Sober p. 12

Worstelen met
herindeling p. 7

Nienke over haar plannen voor
een ander energiebeleid p. 2

Wenakker

Pro & contra

Start discussieplatform
Pro en Contra p. 4

Duurzaamheid en
werkgelegenheid p. 15

Thuis in Groningen p. 10

Energietransitie op stoom

Haar eigen energiehuishouding heeft gedeputeerde Nienke Homan wel op orde. Ondanks de lange dagen die ze maakt. 'De enige dag dat ik geen afspraken buitenshuis heb, kom ik op de fiets. Mijn sportkleren heb ik hier klaar liggen, want ik probeer drie keer per week te sporten. En ik loop hard op zondag.' En o ja, ook al is ze drie of vier avonden van huis, ze ligt wel om uiterlijk half twaalf in bed. Dat zit dus wel goed. En nu de energiehuishouding van de provincie nog. Ze pakt deze met haar pas door GS aangenomen Programma Energietransitie ambitieus aan.

Haar agenda is strak ingedeeld. We hebben (en dan is het nog maar 8.30 uur!) niet meer dan een half uur. Dan staat de volgende 'klant' voor de deur, is er daarna GS-vergadering, wordt er geluncht en bijgepraat met een vertegenwoordiger van het waterschap of een ziekenhuis, moet ze naar Veendam en o ja, 'ik geloof ook Slochteren' en heeft ze tussen-door ook nog een afspraak met een lid van het provinciaal bestuur van GroenLinks. En zo gaat het dus zowat elke dag. 'Soms is het fijn dat er in Den Haag een bijeenkomst is. Kan ik op de achterbank rustig stukken lezen.' Enfin, het is dus zaak om zo efficiënt mogelijk het gesprek te voeren.

Eerst over de kritiek die in de media losbarst zodra het woord wind-energie maar wordt genoemd. 'Tja. Het programma Energietransitie telt vijftig pagina's, waarvan één hoofdstuk over wind. En die wind komt in de krant.' Maar ze realiseert zich dat wind in de ommelanden wel degelijk een gevoelig onderwerp is. 'Wind op zee is natuurlijk de beste optie. Maar dat realiseren, kost veel tijd.' En tijd, nee, die heeft ze niet. De ambitie is dat in 2035 alle energie duurzaam is opgewekt, maar over vier jaar, in 2020, moet het percentage al op 21 liggen. 'Wind op land hebben we nu gewoonweg nodig, dat gaat sneller. Let wel: van duurzame energie moeten we 50 procent van de wind hebben. Zonne-energie levert veel minder op, misschien maar 2 à 3 procent. In de provincie lopen drie grote windenergieprojecten. Die van de Eemshaven en Delfzijl lopen heel goed, maar het windpark N33 niet. Daarom is het nodig om veel meer van onderop te werken. We moeten het samen doen. Kun je nagaan, het was afgelopen jaar voor de eerste keer dat de provincie samen met de drie gemeenten aan tafel heeft gezeten! Samenwerking is op alle fronten nodig. Wat ik nu dan ook doe, is op bezoek gaan bij alle wethouders die daarover gaan. Kennis en cijfers delen.

Een voorbeeld. Vaak stellen we tijdens zo'n overleg de vraag: hoe duurzaam is jullie gemeente? Men heeft de neiging het aandeel duurzame energie in de eigen gemeente nogal te overschatten. 10 procent, zegt men dan. Blijkt het maar 2 procent te zijn. Wat ik ook wil, is de kennis van anderen inzetten. We hoeven niet allemaal het wiel uit te vinden. De gemeente Groningen heeft bijvoorbeeld een hele goede routekaart opgezet. Die zou iedere gemeente moeten hebben.'

De provincie is maar beperkt in haar armslag. Op het onderste niveau zitten de gemeenten. Zij gaan over de bestemmingsplannen. Het Rijk op zijn beurt heeft en houdt een stevige vinger in de pap. Homan wijst op de subsidieregeling monovergister van minister Kamp. Monovergisters gebruiken alleen pure mest, anders dan biovergisters die ook voedsel zoals maïs gebruiken. Een mooie regeling, met name in Groningen waarin landbouw zo'n prominente rol speelt. Maar soms valt een rijksmaatregel in minder goede bodem. Zoals de subsidie voor de kolencentrales ten behoeve van de bijstook biomassa: deze staat garant voor veel discussie. Ook in de Tweede Kamer. 'Eerst moet er nog een kolenexit-strategie komen vanuit het Ministerie van EZ.'

Als vertegenwoordiger van de bestuurlijke tussenlaag zet Homan dan ook vooral in op samenwerking. Met bewoners, waterschappen, de Nationaal Coördinator Groningen en vooral ook gemeenten. 'Het bezoek bij alle wethouders valt in goede aarde. Bij met name kleinere gemeenten is de behoefte aan kennis en ondersteuning bij bijvoorbeeld het maken of veranderen van bestemmingsplannen en het ondersteunen van lokale initiatieven erg groot. We ontmoeten dan ook veel enthousiasme. We komen halen én brengen.'

'Een duurzame energievoorziening die op steun en betrokkenheid kan rekenen van onze inwoners.'

Energiebesparing en energieopwekking

Precies volgens de regels van de zogenoemde Trias Energetica zet de provincie op de eerste plaats in op energiebesparing. En dan met name bij bedrijven. Dat zijn de grote energieverbruikers: maar liefst 80 procent van het totale provinciale energieverbruik nemen zij voor hun rekening. Het gaat natuurlijk om de bedrijven in de Eemshaven en het chemiepark, maar ook instellingen als ziekenhuizen. Daar valt dus nog een wereld te winnen. Hoewel Homan het woord 'verleiden' gebruikt om aan te geven dat deze bedrijven een groot financieel belang hebben, is vrijblijvendheid niet aan de orde. Bedrijven zijn al een paar jaar verplicht om energiemaatregelen te nemen. De provincie heeft als handhaver dus zeker een stok achter de deur.

Ook gemeenten hebben hun rol in energiebesparing. Het doel is aan minimaal vijf gemeenten de Gresco-aanpak ter beschikking te stellen, de Groningse variant van Energy Service Company. Dat is een methode waarbij een eigenaar van een gebouw de energievoorziening en het management daarvan uitbesteedt aan een externe partij, die met duurzame maatregelen zorgt voor besparing op energiekosten en daarbij tegelijk de organisatie ontzorgt. 'De gemeente Groningen doet het al jaren en ook de provincie wil ermee aan de slag, samen met de andere gemeenten', aldus Homan.

Verder beoogt de provincie bij te dragen aan energiebesparing in (huur) woningen, in samenwerking met de Nationale Coördinator Groningen. En er komt een energiefonds, met behulp waarvan organisaties (en dat kan ook een buurthuis of sporthal zijn) maatregelen kunnen financieren.

Duurzame energieopwekking is het tweede speerpunt. Dan hebben we het grootschalig over de windmolens, biomassa en zonneparken. Waar nodig kunnen gemeenten een beroep doen op een vliegende brigade. Bijvoorbeeld bij aanpassingen van het bestemmingsplan. Bovendien wil

de provincie ook eigen gronden beschikbaar stellen voor zonneweides. Daarnaast gaat er op kleinschalig niveau geïnvesteerd worden. Dat heeft de provincie al gedaan door premies te verstrekken aan kansrijke projecten van energiecoöperaties op dorpsniveau. 'De volgende stap is de professionalisering van die energiecoöperaties door GrEK, de Groninger Energie Koepel.'

Oogsten

Op 16 maart zal het programma besproken worden in de Statenvergadering. 'Ik merk nu wel dat er steun is voor het geheel. En natuurlijk commentaar op detailniveau, dat is logisch.' Homan heeft het idee dat, nu ze een jaar in het college zit, de tijd is gekomen van het oogsten, na een jaar inwerken en zaaien. 'Dat geldt voor het hele college. Het was een zoektocht die we echt samen hebben gedaan. Sleutelwoord is contact houden. We kunnen wel in mooie kamers zitten, zo naast elkaar op de gang, maar je moet ook naar binnen bij elkaar. En dat doen we dan ook veelvuldig.' Maar volgende week eerst op vakantie. Ze gaat met haar gezin op wintersport. 'Mijn zoon van nu 13 skiet harder dan ik. Dat is wel even slikken!'

Nicolette Scholten

Pro en Contra Het referendum

Met het eerste landelijke referendum op komst (dat over het verdrag met de Oekraïne) worden we als burgers geconfronteerd met de vraag 'wat ga ik stemmen?' Het is niet eenvoudig want de argumenten voor en tegen zijn nogal van verschillend niveau. Kies je als burger voor het zelfbeschikingsrecht van Oekraïne (wat dat ook precies moge betekenen), of moeten we toch maar rekening houden met de behoefte van Rusland aan een ring die het land beschermt tegen het als agressief ervaren West-Europa. Hoeveel tijd wil je besteden aan het vinden en afwegen van argumenten? Of ga je voor de makkelijke weg en stem je niet of volg je het stemadvies van je favoriete partij?

Het voorbeeld van dit referendum laat zien dat aan zo'n volksraadpleging veel meer aspecten zitten dan je in eerste instantie denkt. Met de nieuwe rubriek 'Pro en Contra' wil de redactie van de Wenakker jou als lezer oproepen je mening te geven over belangrijke thema's. Als voorzetter zullen twee redacteurs steeds een aantal argumenten pro en contra op een rij zetten. De ene redacteur doet alle argumenten vóór een idee, de andere alle argumenten tegen. Alle nuance ontbreekt! Die verwachten van jullie. Je kunt online reageren op ons discussieplatform: <https://wenakker.wordpress.com>. Je kunt ook een reactie sturen naar groenlinks@ps-provinciegroningen.nl of GroenLinks, Turfsingel 83, 9712 KL Groningen. Alle reacties worden verwerkt in een artikel in de volgende Wenakker.

Pro Het is niet meer dan logisch dat mensen zelf kunnen beslissen over de wetten die hun leven beheersen. Het referendum is de vorm van volksraadpleging die het dichtst bij dat ideaal komt: ieder volwassen persoon kan zijn mening geven en wat de meerderheid vindt wordt uitgevoerd.

De vertegenwoordigende democratie, waarbij de mensen hun politieke macht in handen geven van door hen gekozen partijen en/of personen, is niet meer dan een tussenstapje in de ontwikkeling naar volledige democratie. Was het in het oude Athene – de stad waar de democratie als regering van het volk is uitgevonden – nog mogelijk dat alle mensen op één plek bij elkaar kwamen om te discussiëren en besluiten te nemen, in landen was dat niet te realiseren. Je kunt niet iedereen naar Den Haag laten komen om mee te beslissen. Dan zou er verder in het land immers niets meer gebeuren. Vandaar dat met de opkomst van de moderne democratie beslissingen worden genomen door afgevaardigden: mensen die een streek, een bepaalde mening of een kijk op de wereld vertegenwoordigen. Dat is niet meer nodig, want door het inzetten van internet kan iedereen meepraten en –beslissen over politieke kwesties. Dagelijks met je Digid je stem uitbrengen! Dat is waar we heen moeten en waar we heen kunnen, want met de toekomstige vermindering van de tijd waarin we moeten werken, krijgen we meer tijd om ons op het hart van onze samenleving te werpen: de politiek.

Henk de Weerd

Contra De burger krijgt inspraak, wie kan daar nou tegen zijn? Echter, een referendum is vrijwel altijd gebaseerd op een ongecensureerd JA of NEE van de kiezer. Kennis van zaken wordt niet gevraagd. Het dieptepunt waren wel de burgemeester-referenda. Mensen kozen een kandidaat-burgemeester omdat ‘hij/zij wel sympathiek lijkt!’ Het referendum dat op 6 april gehouden wordt (het associatieverdrag met Oekraïne) is zo mogelijk nog erger. Kent de kiezer alle gevolgen van zijn JA of NEE? Wie heeft de moeite genomen om zich te verdiepen in het onderwerp? Het zijn vooral de populistische erop aandringen, dat we overal over mee moeten praten. Kennis van zaken niet noodzakelijk, volg maar de framing van een voor- of tegenstander.

Het referendum – elk referendum – is een tamelijk onzinnig instrument, waarmee de schijn van democratie wordt opgehouden. Onze eigen GroenLinks heeft het referendum hoog in het vaandel staan en heeft het via een initiatiefwet voor burgers mogelijk gemaakt om een raadgevend referendum aan te vragen. Ik stel daar tegenover dat een referendum geen aanvulling is op de democratie, eerder een ondermijning. Een raadgevend referendum tast de betrouwbaarheid en geloofwaardigheid aan van de gekozen politici. Verkiezingen op basis van een partijprogramma met meerdere items is afdoende. Je maakt dan niet een ongecensureerde zwart-witkeuze, maar geeft een richting aan, waarmee de politici op pad kunnen.

Als er dan toch een geldverslindend referendum moet komen: laat het dan een referendum zijn over het referendum zelf.

Ger Zuiderveen

Leo de Vree nieuwe fractievertegenwoordiger

Iris Bruna stopt

De Statenfracties in Groningen hebben het recht zich in een commissie te laten vertegenwoordigen door een niet-Statenlid. Vroeger had die persoon de functie 'burgercommissielid', nu: 'fractievertegenwoordiger'. De functie heeft twee doelen: het werk van de Statenleden wat te verlichten en iemand alvast in te werken in het werk van een provinciaal Statenlid, zodat continuïteit in de fractie wat meer gewaarborgd kan worden.

De fractievertegenwoordiger kan niet vrij gekozen worden. Het moet degene zijn die na het laatst gekozen Statenlid op de lijst stond. Met drie zetels in de Staten wordt nummer vier van de lijst dus fractievertegenwoordiger. Dat was Iris Bruna, maar zij stopt voorlopig met de provinciale politiek:

‘Ik heb anderhalf jaar heel intensief meegedraaid in de provinciale fractie, deels voor en deels na de verkiezingen. Voor de verkiezingen kon ik echt wat toevoegen en heb ik in korte tijd veel geleerd. Na de verkiezingen werd ik fractievertegenwoordiger: dan moet je minstens een dag per week kunnen investeren om echt bij te blijven en bij te dragen. In de huidige fractie kon ik niet genoeg mijn ei kwijt om zo’n tijdsinvestering voor mijzelf te verantwoorden. Daarom heb ik ervoor gekozen om de komende tijd andere prioriteiten te stellen. Ik zal de inspanningen van de fractie volgen en hoop dat ze me blij verrassen met positieve berichten in de verschillende media en een succesvolle collegeperiode!’

Eerste opvolger was Lidwien Martens: zij heeft na enige bedenktijd laten weten onvoldoende tijd te hebben voor het best wel veeleisende werk van een fractievertegenwoordiger: stukken lezen, fractie- en steunfractievergaderingen in Groningen bijwonen en af en toe mee met een werkbezoek. Gelukkig beschikte de volgende op de lijst, Leo de Vree, wel over voldoende tijd om Iris op te volgen. Hij heeft als ex-raadslid van de gemeente Eemsmond ruime politieke ervaring en dankzij zijn werk bij de provincie Drenthe en als lid van de provinciale steunfractie is hij goed ingevoerd in de provinciale politiek. Hij gaat zitting nemen in de commissie Ruimte, natuur, leefbaarheid. Dit alles op voorwaarde dat zijn werk geen belemmeringen oplevert voor zijn politieke functies. Maar dat lijkt wel goed te komen.

De nieuwe digitale Wenakker is niet gebonden aan een aantal pagina's. Het is daarom eenvoudig om berichten, nieuwtjes en activiteiten van afdelingen, werkgroepen (Dwars) op te nemen en te verspreiden onder alle leden die deze versie van de Wenakker krijgen. Ook een speciale afdelingspagina behoort tot de mogelijkheden. Geïnteresseerd? Neem contact op met Henk de Weerd: groenlinks@ps-provinciegroningen.nl

---

Worstelen met herindeling

De herindelingen houden de Groninger gemeenten in de ban. Sommige zijn al het hele pad afgegaan en gaan richting herindelingsverkiezingen; andere zijn verstrikt geraakt in eindeloze onderhandelingen. Voor GroenLinks hebben de herindelingen ook consequenties, want waar gemeenten herindelen, gaan afdelingen fuseren. In deze Wenakker aandacht voor de moeizaam verlopende herindelingen.

Noord-Groningen

De Noord-Groninger gemeenten (Bedum, De Marne, Winsum, Delfzijl, Eemsum, Appingedam en Loppersum) lijken zichzelf en elkaar in een situatie gemanoeuvreerd te hebben waar ze niet meer uitkomen. Zodanig dat gedeputeerde Patrick Brouns teleurgesteld de handdoek in de ring heeft gegooid: hij gaat nu met de minister van Binnenlandse Zaken praten. Of Den Haag uiteindelijk de knoop doorhakt, is trouwens nog maar de vraag. Immers, een herindeling moet wel gedragen worden.

Drie sessies van vertegenwoordigers van de zeven gemeenteraden en de provincie, onder leiding van een externe gespreksleider, liepen op niets uit. Eigenlijk wel voorstelbaar. Je moet van goeden huize komen, wil je als raadslid achteraf terugkomen op je eigen in het openbaar geventileerde standpunt. En wethouders hebben op hun beurt te maken met (meerderheden van) raadsleden, zodat hun eigen particuliere of partijstandpunt er niet zoveel toe doet. De discussie over de herindeling zit dus volkomen in het slop. Zijn we in staat die weer uit te trekken?

Op 24 februari zaten GroenLinks-wethouders, raadsleden en bestuursleden van alle noordelijke afdelingen (met uitzondering van Bedum, waar geen GroenLinks-afdeling bestaat) bij elkaar om te kijken of in ieder geval GroenLinks zich een gelijkluidend en gemeenschappelijk doel voor ogen kan houden. Want ja, de verschillen lopen dwars door gemeenten, dwars door partijen en zelfs dwars door de fracties. Waar de ene fractie in de ene gemeente voorstander is van de G7, kan dezelfde partij een paar kilometer verderop weer heel anders denken. Bij GroenLinks is dat niet anders. Maar de discussie belemmert ook het zetten van inhoudelijke stappen. Bé Schollemma, wethouder in Loppersum voor GroenLinks en PvdA: 'Er wordt nu al drie jaar gepalaverd, maar aan de inhoud zijn we niet toegekomen.' En dat is zorgelijk. Daar is GroenLinks het in ieder geval over eens.

Abbeelding: Johan van den Tol

We gaan nu even in afkortingen praten. Voor de niet-ingewijden: alle zeven letters staan voor de evenzovele gemeenten in Noord-Groningen. Bij elke indelingsvariant, anders dan de G7, doe je een minderheid van gemeenten tekort. Kiest men voor DEAL, dan blijven Bedum, De Marne en Winsum als zwakkere partij achter. En dat geldt ook voor BMW: dan doe je de burens Delfzijl, Appingedam en Loppersum tekort. De drie wethouders (Marc Verschuren, Herwil van Gelder en Bé Schollemma) benadrukken dat in elke discussie dit uitgangspunt leidend zou moeten zijn. Rekening houden met de burens. Van Gelder: 'Elke gemeente heeft de neiging om te vragen: wat betekent een variant voor onze gemeente. Maar die vraag is niet relevant zodra je samengaat. Wat betekent het voor de nieuwe gemeente, dat moet de vraag zijn.' Maar zolang er nog in woorden als 'mijn gemeente' gedacht en gesproken wordt, blijven de loopgraven in stand.

En op naar de inhoud. Dat is de tweede strategie. Hoe dan ook, welke variant er ook uitkomt, er moet hard gewerkt worden aan het handhaven of bevorderen van 'burgernabijheid'. Zorgen dat het bestuur niet op afstand komt te staan, dat bewoners, hoe groot of hoe klein de gemeente ook wordt, zich verbonden blijven voelen met hun leefomgeving en dat zij daarbij geholpen en gestimuleerd worden door het gemeentebestuur. Er moeten nog heel wat stappen gezet worden.

Positief is dat alle aanwezigen het stimulerend en prettig vinden om op deze manier vrijuit met elkaar te kunnen praten. Waarbij bedenkingen en reserves de ruimte krijgen en gerespecteerd worden. Ondanks de volle agenda's wordt er al, op heel korte termijn, een tweede avond afgesproken. Een Groenlinkse G7? Geen probleem!

Haren

Een raadsmeerderheid van de gemeente Haren heeft besloten niet in te zetten op een fusie met andere gemeenten binnen de provincie Groningen. Het is aan de gemeente en gedeputeerde Patrick Brouns om bij het ministerie van Binnenlandse Zaken te onderbouwen dat Haren zelfstandig zou kunnen blijven. Momenteel loopt hiervoor een onderzoek naar de bestuurskracht van de gemeente, dat wordt in maart besproken in de raad.

GroenLinks heeft de wens uitgesproken om een herindeling met Groningen en Ten Boer aan te gaan, zie hun website. Hierover heeft de fractie enkele keren contact gehad met de GroenLinksfractie in Groningen. De afdelingen GroenLinks werken momenteel afzonderlijk en er zijn geen concrete plannen voor een fusie. Vooral nog wordt afgewacht welke toekomst

de gemeente Haren tegemoet gaat. De gemeente Groningen heeft eind 2015 de wens kenbaar gemaakt om met Haren en Ten Boer te fuseren.

Pekela, Stadskanaal, Veendam

Er blijven nog drie gemeenten in de zuidoosthoek van de provincie over. Stadskanaal heeft aangegeven wel wat te zien in een samengaan van dit drietal, Veendam daarentegen aarzelt enorm. De raad van Pekela is sterk verdeeld met betrekking tot de herindeling. Een referendum zou hier duidelijkheid over kunnen geven. Dat referendum is momenteel volop in de voorbereidende fase, Marjolein Walraven, GroenLinks-raadslid in Pekela heeft zitting in de betreffende commissie. Tussen de drie gemeenten zal het nog wel even blijven gonzen in de herindelingswereld, de uiteindelijke uitkomst is onzeker. De drie GroenLinks-afdelingen echter hebben onafhankelijk van de herindeling al de handen ineengeslagen en een langer sluimerende gedachte omgezet in een traject naar een fusie. De voordelen van een fusie zitten er vooral in om straks in de verkiezingstijd een sterke afdeling te hebben, die een goede campagne op poten kan zetten. Marjolein Walraven ziet op termijn wel mogelijkheden om de afdeling GroenLinks nog groter – en dus sterker – te maken, bijvoorbeeld door ook de beide Weddes en Oldambt erbij te betrekken. Een daadkrachtige afdeling GroenLinks voor heel zuidoost Groningen.

Nicolette Scholten, Ger Zuiderveen
Met dank aan Barbara Snabilié en Marjolein Walraven

GROENLINKS

Campagnes in aantocht

Campagneleiders en -voerders gezocht

2017 wordt een druk campagnejaar. Niet alleen zijn er in maart Tweede Kamerverkiezingen, in de gemeenten die per 1 januari 2018 herindelen zijn er in november gemeenteraadsverkiezingen. Vlak daarna, in maart 2018, volgen dan de gewone gemeenteraadsverkiezingen, behalve voor de gemeenten die per 1 januari 2019 herindelen; die hebben in november 2018 verkiezingen.

Voor al deze verkiezingen zoekt GroenLinks mensen die mee willen helpen in de campagne. Helemaal mooi zou het zijn als er een paar plaatselijke campagneleiders zouden opstaan. Voor hen stelt het landelijk bureau opleidingsmogelijkheden beschikbaar, dus je wordt niet zomaar in het diepe gegooid. En uiteraard krijg je ondersteuning van bestuur en kandidaten.

Meer weten of aanmelden?

Bij het secretariaat van je afdeling of bij het provinciaal bestuur: gijs.vdkroef@gmail.com of 06 13705440.

Foto: SP Groningen. CC license

Thuis in Groningen

De huidige stroom van vluchtelingen naar Europa doet in veel opzichten denken aan de grote aantallen vluchtelingen eind jaren '90. Ook toen waren burgeroorlogen de oorzaak van de toename in het aantal vluchtelingen. Ik herinner me mensen uit Irak, Afghanistan, Angola, Sierra Leone en de Joegoslavische republieken.

In die periode stond ik als jurist vluchtelingen bij in hun procedure voor een verblijfsvergunning. Van dat werk herinner ik me de grote diversiteit in motieven om naar Nederland te komen. Ouders met kinderen, die het allemaal zelf wellicht nog wel verdragen zouden hebben, als hun kinderen naar school hadden kunnen gaan. Mensen die opgepakt of gemarteld waren, en vreesden voor hun leven. Vrouwen die slachtoffer waren van oorlogsmisdaden als verkrachting. Het was een zware taak hun belangen te behartigen tegen de roep om een stringenter asielbeleid in.

Verbeteringen

Ondanks de gelijkenissen is er sinds de jaren negentig ook veel veranderd. De asielprocedure is verbeterd. De eerste besluitvorming op de aanvraag volgt sneller, waardoor aanvragers eerder weten waar ze aan toe zijn. Bovendien is er nu een betere rechterlijke toetsing met beroep én hoger beroep. Ook het aanmeldcentrum in Ter Apel draait beter en er is in de hele 'keten' meer ervaring. De grootste groep asielzoekers, die uit Syrië, krijgt relatief eenvoudig een (tijdelijke) verblijfsvergunning. Een regeling die vergelijkbaar is die voor de hiervoor nog niet genoemde Somalische vluchtelingen die ook uit een land kwamen dat zo verscheurd was dat voor een status geen 'op de persoon gerichte vervolging' aangetoond hoefde te worden.

Rol van de provincie

In de provinciale politiek gaan we niet over de aanmeldprocedure of de beslissing of iemand mag blijven of niet. Wel heeft de provincie een coördinerende rol op het gebied van huisvesting van mensen met een verblijfsvergunning (statushouders). Ook bemoeit de provincie zich met het openbaar vervoer, waardoor bijvoorbeeld de busverbinding naar en van het opvangcentrum in Ter Apel verbeterd kon worden.

Op beide gebieden heeft de Groenlinksfractie zich ingespannen. Statenlid Hendri Meendering kent de situatie in Ter Apel heel goed. Hij heeft zich ingespannen voor de busverbinding. Een motie die hij daarover

samen met de ChristenUnie indiende werd aangenomen.

Huisvesting

Over de huisvesting van statushouders hebben wij vanaf het begin aan de bel getrokken. Het was onmiddellijk duidelijk dat op de grote stroom van aanmeldingen voor een asielaanvraag, een grote stroom van statushouders zou volgen. Recent hebben wij daarom schriftelijke vragen gesteld aan het college van Gedeputeerde Staten. Uit de beantwoording blijkt dat de Groninger gemeenten tot op heden behoorlijk goed in staat zijn om aan de vraag naar woningen te voldoen.

Ook de opvang van vluchtelingen die nog in procedure zijn, wordt in Groningen goed opgepakt. Daarmee onderscheidt deze provincie zich echt. Wij zijn daar trots op. Met de grote bereidheid van Groningers om de helpende hand uit te steken, hopen wij dat ook de integratie van vluchtelingen in deze provincie goed verloopt.

Arjen Nolles

Aankondiging provinciale ledenvergadering

Geachte leden van GroenLinks Groningen,

Hierbij nodigt het bestuur u van harte uit voor de provinciale ledenvergadering op zaterdag 9 april a.s. We vergaderen in het GroenLinkspand aan de Coehoornsingel 87 in Groningen. De deuren zijn open vanaf 10.00 uur en de aanvang van de vergadering is om 10.30 uur.

De vergaderstukken worden u uiterlijk 29 maart per e-mail toegestuurd. Om papier en printkosten te besparen, liggen deze stukken niet in geprinte vorm in de vergaderzaal! De stukken zijn ook opvraagbaar bij secretaris Gijs van der Kroef (gijs.vdkroef@gmail.com).

Agenda Provinciale Ledenvergadering zaterdag 9 april 2016

- 1) Opening en vaststelling agenda
- 2) Notulen PLV 28 november 2015
- 3) Mededelingen
- 4) Wenakker
- 5) Grünen
- 6) Verkiezing bestuursleden
- 7) Benoeming functioneringscommissie
- 8) Benoeming steunfractieleden

PAUZE

- 9) Verantwoording gedeputeerde
- 10) Verantwoording fractie
- 11) Verantwoording bestuur
- 12) Jaarrekening afdeling 2015
- 13) Rondvraag en sluiting

Sober

Augustus 1966. Ik loop in de Steenstraat in het centrum van Utrecht. We zijn net terug in Nederland, na een verblijf van twee jaar in een arm gebied bij de Limpopo in Afrika. Mijn oog valt op een winkel, met een glazen pui, drie verdiepingen hoog. Door dat glas zie ik drie verdiepingen volgepakt met één product: kinderwagens. In alle soorten en maten, kleuren, varianten. De overstelpende luxe verwacht me. De enorme tegenstelling met de Bantoe-moeders, met hun kindje in een doek op hun rug.

Utrecht, ingesloten in betonnen autowegen. Nooit is het er stil, ook 's nachts niet. Wat moeten mensen in dit stampvolle land in vredesnaam met een eigen auto? Waar ruimte, stilte en schone lucht zo kostbaar zijn? Waar treinen en bussen in alle richtingen op elk moment van de dag de auto voor het grootste deel overbodig hebben gemaakt? Ik heb iets gemist, dat is duidelijk.

Soberheid, wat is dat?

We zijn niet alleen op deze wereld. De mensen die er voor onze geboorte al waren, moeten een beetje inschikken. Gelukkig, dat die andere mensen er zijn. Want alléén kan een mens niet leven.

Ons uitgangspunt voor ons leven moet ten minste zijn, dat we die anderen niet tot last zijn en dat we in harmonie met die anderen leven.

Ook gebruiken we een stukje opbrengst van de aarde. Die opbrengst moeten we delen met die anderen en met de generaties na ons. Dat betekent dus, dat ons gebruik van de aarde zodanig moet zijn, dat de aarde zich snel kan herstellen van ons gebruik. En dat onze (Nederlandse) ecologische voetafdruk drastisch moet worden verkleind.

Tenslotte hebben we te maken met het grote raadsel: ons zelf.

Sober leven betekent tenminste eerlijk delen. Niet méér naar je toe halen dan je toekomt. Dat is de buitengrens. Binnen die grens is sober: niet méér gebruiken dan je nodig hebt, zorgvuldig, bescheiden.

Die drie betrekkingen van een mens kunnen we in een matrix plaatsen.

	Ons zelf	Anderen	Aarde
Verleden	1	2	3
Heden	4	5	6
Toekomst	7	8	9

In de matrix zien we negen vakjes, waarvoor we het begrip soberheid zouden kunnen uitwerken. Ik beperk me hier tot het illustreren van een enkel vakje.

Vakje 3: de relatie van een mens met de aarde ten aanzien van het verleden

De aarde bestaat ruwweg 4,5 miljard jaar. De mens, homo sapiens, verscheen ongeveer 125.000 jaar geleden. Als je de tijd dat de aarde bestaat op een jaar stelt, dan loopt de mens dus ongeveer 14, 7 minuten, dus een kwartiertje rond op de aarde.

Wat je bereikt door je doelen te realiseren is niet zo belangrijk als wat je wordt door je doelen te bereiken.
Thoreau

Gewoonlijk kiest men de uitvinding van de stoommachine als het begin van de industriële revolutie, 1769. Dat is dus ongeveer 250 jaar geleden. Toen is de beschadiging en de vervuiling van de aarde op grote schaal eigenlijk goed begonnen. Dat is dus in de laatste 2 seconden.

Die verwoesting is enorm. Die betreft de lucht, de bodem en het water. Het is angstwekkend, in hoe korte tijd de mensen die verwoesting hebben uitgevoerd. Het is angstwekkend, dat die verwoesting bovendien steeds sneller doorgaat.

Vakje 1: de relatie van een mens met zijn verleden

In Congo sprak ik ooit met een jonge landbouwingenieur, die kersvers uit België en vol idealen, zijn kennis wilde overdragen aan de arme boeren in Congo.

In het begin had hij de boeren moderne landbouwmethoden geleerd. Dus met toepassing van zaadselectie, kunstmest, insecticiden, dieper ploegen enzovoort. Maar steeds meer was hij gaan inzien, dat de boer daarmee het ecosysteem van de bodem verwoestte. En dat de traditionele landbouwmethode, die geslachtenlang was overgegaan van vader op zoon (of van moeder op dochter), de beste en meest uitgekiende exploitatie van de grond was op lange termijn. Hij vond dat een wijze les in soberheid van het verleden.

In 1973 begon Mobutu alle buitenlanders (Pakistani, Hindoestanen, Europeanen) het land uit te zetten. De werkgelegenheid in de stad nam af. Veel Congolezen keerden terug naar hun dorpen. Dankzij de traditionele landbouw kwamen ze daar niet om van de honger.

Uit beide voorbeelden blijkt, dat je een vakje wel apart kunt uitwerken, maar nooit geïsoleerd kunt zien. We kunnen onszelf nooit los zien van andere mensen. We kunnen onszelf en anderen nooit los zien van de aarde waarop we met ons allen wonen en van haar toekomst. Dat betekent dat we de strijd tegen de klimaatverandering nooit kunnen zien als bijvoorbeeld alleen een strijd tegen de CO₂-uitstoot. Als alleen maar een technische ingreep.

Is soberheid een offer?

Is het erg, dat je

- niet dagelijks in de file hoeft, maar gewoon gebruik mag maken van het openbaar vervoer?
- niet uren lang hoeft rond te slenteren in lawaaierige vertrekhallen om je daarna dubbel te vouwen in een sardineblikje, ook wel vliegtuig genoemd?
- minder nodig hebt en dus ook minder hoeft te werken?
- minder hoeft te stressen?
- meer tijd hebt voor een wandelingetje, een fietstocht, lichaamsbeweging, een praatje?

- dagelijks mag genieten van een smakelijke vegetarische maaltijd?

Een offer? Ik denk nog wel eens aan die Bantoevrouwen in Afrika. Ze hadden werkelijk geen cent. Soberder leven dan zij, dat kon nauwelijks, Toch hadden die vrouwen altijd enorm veel plezier met elkaar. Wat was toch hun geheim?

Op 12 april is er in het GroenLinks pand in Groningen een film- en discussieavond met en over Naomi Kleins 'This changes Everthing'.

Tsjalling Buwalda

GROENLINKS

Nieuwe leden gezocht

Het aantreden van Jesse Klaver zorgt voor een flinke groei van onze partij. We doen het niet alleen goed in de peilingen, maar er melden zich ook weer nieuwe leden. Mensen voelen zich door Jesse geïnspireerd en geven daar blijk van door lid te worden van GroenLinks.

Een mooi moment om in je omgeving eens rond te kijken naar potentiële leden. Want we zitten in de provincie Groningen nog lang niet weer op de 1400 van een paar jaar geleden. Bovendien kunnen de afdelingen wel wat nieuwe leden gebruiken. De minimumcontributie is 24 euro per jaar, maar het is uiteraard mooi als iemand meer wilt betalen omdat die meer verdient.

Je kunt op vier manieren lid worden van GroenLinks:

- op de site van [GroenLinks](https://groenlinks.nl)
- met een mail naar ledenadmin@groenlinks.nl
- een telefoontje naar het GL-hoofdkantoor:
030 2399900
- per post: GroenLinks, Postbus 8008, 3503 RA Utrecht

Duurzaamheid en werkgelegenheid

Op 18 februari organiseerden GroenLinks en PvdA Oldambt in Winschoten onder de titel 'Duurzaam meters Maken' een conferentie over de mogelijkheden om de gemeenten Oldambt flink wat meters te laten maken op de duurzaamheidsladder. Dit met als achterliggende idee dat beleid gericht op duurzaamheid ook een flinke bijdrage zou kunnen leveren aan de lokale werkgelegenheid. Wat tijdens deze conferentie door wetenschappers, politici en ondernemers werd gezegd was niet alleen interessant voor Oldambt, maar voor alle gemeenten.

De avond werd geopend met een wetenschappelijke inleiding door Henk Moll (hoogleraar aan het Centrum voor Energie en Milieukunde van de RUG en vooraanstaand lid van GroenLinks).

Wat is duurzaamheid?

De basis voor het denken over duurzame ontwikkeling werd gelegd in het rapport van de World Commission on Environment and Development: 'Our common future' (1987). In dit Brundlandt-rapport (genoemd naar de voorzitter van de commissie) werd de gedachte geformuleerd dat wij de aarde zo moeten beheren dat ook toekomstige generaties er nog goed kunnen leven. Dat kan alleen als iedereen toegang krijgt tot bronnen van welvaart, welzijn en gezondheid. Tenslotte komt ook het beroemde trio 'People, planet, profit' ('mensen, planeet, winst'; de drie p's) daar vandaan.

Wat moet het eerst gebeuren

Er zijn op dit moment drie grote problemen:

1. de afnemende biodiversiteit (de verscheidenheid aan levensvormen neemt wereldwijd en lokaal af)
2. de vervuiling van de aarde met stikstof en fosfor door de landbouw
3. de verandering van het klimaat

Milieuproblemen liggen voor een aanzienlijk deel op mondiaal niveau, maar allemaal kunnen ze ook lokaal aangepakt worden. Denk aan vervuiling door verkeer, megastallen, kolencentrales, vervuilende industrie, slecht geïsoleerde gebouwen, achteruitgang van de natuur.

Wat kunnen gemeenten doen

Als je duurzaam ontwikkelingen wilt inzetten of bevorderen, dan moet je innoveren. Belangrijk is dat je daarbij niet alleen doelstellingen formuleert, maar ook oog hebt voor het proces van innoveren. Verlies je dat uit het oog dan heb je grote kans dat je ergens blijft steken.

In de eerste plaats moet je vaststellen welke principes aan je beleid ten grondslag moeten liggen: wil je klimaatneutraal zijn in een bepaald jaar of wil je alleen de CO₂-uitstoot verminderen. Vervolgens moet je een strategie ontwikkelen om anderen mee te krijgen (proces). Ten slotte moet je in overleg met die anderen een visie en uitvoeringsplan

ontwikkelen, waarbij monitoren en evaluatie niet vergeten moeten worden (praktijk).

Maar het is niet voldoende om met techniek alleen aan verbetering te werken. De mensen moeten ook anders gaan denken en handelen.

Welke kansen zijn er voor Oldambt

Op de site van de gemeente staat het coalitieakkoord met daarin het een en ander over het duurzaamheidsbeleid, maar het zijn alleen plannen, dus praktijken. Principes en processen ontbreken. Dat maakt het makkelijk te verdwalen in de materie.

Voor gemeenten liggen er kansen in:

1. de huishoudens (woonlasten en duurzaamheid)
2. de landbouw (biomassa als basis voor nieuwe producten, nieuwe producten in het algemeen)
3. de eigen organisatie (gebouwen, voertuigen)
4. de bedrijvigheid (verwerken en opwaarderen landbouwproducten en afval)

Reiderwolderpolder. Foto: Jaconed

Een strategische aanpak voor het Oldambt houdt in:

1. lokaal duurzame energie produceren: duurzaam verdienmodel met de drie p's
2. ontwikkeling toerisme: het gebied van de gemeente is mooi, schoon en karakteristiek
3. mee doen in de circulaire economie: daarvoor zijn voldoende mensen en ruimte aanwezig.

Groene banen

GroenLinks-gedeputeerde Nienke Homan opende haar bijdrage met het voorstel van de drie p's de laatste (profit; winst) te vervangen door prosperity (welzijn). Daarmee richt je je minder op de korte termijn en dat is belangrijk voor duurzaam beleid. Vervolgens gaf zij een praktisch overzicht van de mogelijkheden die overheden hebben om met duurzaamheidsbeleid werkgelegenheid te scheppen.

Eigen beleid overheden

1. Aanpak energiegebruik eigen gebouwen (door eigen energiebeleid extern te zetten kun je de opstartkosten voor duurzame energie

verdelen over meerdere jaren), lokale en biologische catering, eigen wagenpark aanpassen

2. Beleid op het gebied van subsidies en vergunningen. Het landschap verandert door de andere manieren om energie te produceren: daar kun je in bestemmingsplannen ruimte voor maken.
3. Een concrete visie ontwikkelen. Houd het klein en praktisch, want grootse plannen eindigen vaak met weinig resultaat. Voor grote bedrijven en instelling is een energiebesparing van 1 tot 1,5 % per jaar realistisch.

Beleid gericht op anderen

1. Oldambt kan energie besparen op woningen en in verkeer en vervoer. Dat blijkt uit gegevens die bij de provincie Groningen beschikbaar zijn. Ook andere gemeenten kunnen dit soort informatie opvragen.
2. Energieopwekking: rol voor gemeenten en corporaties. De provincie gaat beleidsontwikkeling op dit punt steunen met vliegende brigades.
3. Innovatie op de langere termijn: wat doen we na zonnepanelen en grote windmolens? Een van de mogelijkheden is meer ruimte scheppen voor kleine windmolens. Maar er zijn ook volop nieuwe technische ontwikkelingen.

In Groningen zouden nieuwe banen vooral moeten ontstaan in de bio-based economy. Landbouw en afval leveren in zo'n economie de grondstoffen die nu nog op basis van aardolie worden geproduceerd. Met een forse landbouwsector zou Groningen voorop kunnen lopen in de ontwikkeling van deze aanpak. Daarbij zouden ook de universiteit en de hogescholen een belangrijke rol kunnen spelen. In Friesland heeft men al het nodige onderzoek verricht. Verslagen daarvan zijn hier te vinden:

- www.urgenda.nl/documents/CirculairFryslan2.pdf
- www.fryslan.frl/grondstof

Kleine stappen, grote doelen

De Oldambster PvdA-wethouder Laura Broekhuizen benadrukte in haar bijdrage de problemen waar je als gemeente tegenaan loopt als je duurzaam beleid wilt opzetten. In de eerste plaats het gebreke aan draagvlak in de samenleving. Ga je te snel, dan verlies je draagvlak. Daarom is haar motto: kleine stappen, grote doelen.

Het tweede probleem is de financiering. Vaak is er wel financiële steun beschikbaar, maar meestal heeft die de vorm van co-financiering, waarbij de gemeente of een andere organisatie zelf ook een deel van de kosten moet dragen. Dat geld is niet altijd beschikbaar. Dat geldt bijvoorbeeld ook voor woningverbetering in de huursector.

Ideeën

PvdA-politicus en boer Harm Evert Waalkens kwam met een lijstje suggesties en riep iedereen op daar gebruik van te maken:

1. Laat adviesbureau Libau een rol spelen bij de veranderingen in de landbouw.
2. Er moet meer aandacht komen voor regelingen als de postcoderoos
3. Er is € 4 miljard beschikbaar voor de transitie. Daar moet gebruik van gemaakt worden.
4. We kunnen meer met biomassa doen als die niet als massa wordt gebruikt, maar uiteengegrafeld wordt.

5. Samenwerking over de grens kan vele voordelen opleveren.
6. Laat woningbouwcorporaties een duurzame woonvisie opstellen en zorg ervoor dat ze investeren.

Duurzame afvalverwerking

Henk Bos, algemeen directeur van afverwerker Virol, liet zien hoe zijn bedrijf al volop is bezig met de circulaire economie. Het huisvuil wordt gescheiden ingezameld (huisvuil, papier en drankkartons) en elektronica-afval wordt ontmanteld. Bij dat laatste krijgen mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt een betaalde baan. Hij reageerde even op de opmerking van Nienke Homan dat profit vervangen zou moeten worden door prosperity; zijn opvatting was dat winst nodig is, maar dat die niet onmiddellijk gerealiseerd hoeft te worden.

Andere kansen

Laatste spreker op de bijeenkomst was Jos Keizer, directeur van het Fontana Resort Bad Nieuweschans. Hij zag kansen om in Oost-Groningen op het gebied van toerisme en wellness duurzaam beleid en arbeidsplaatsen te ontwikkelen. Hij liet ook mooi zien dat het niet altijd makkelijk is om met andere bedrijven samen te werken. Hij wilde het zwembad van zijn bedrijf verwarmen met de overvloedige warmte van een bedrijf aan de overkant van de weg, maar dat wilde alleen maar investeren als de terugverdiendtijd maximaal twee jaar was. Op die manier werd een kans om zuinig om te gaan met energie om zeep geholpen. Hij zou het ook prettig vinden als gemeenten wat meer de helpende hand zouden bieden bij het ontwikkelen van een duurzame werkwijze.

Vervolg

Omdat er veel meer te zeggen valt over duurzaam beleid komt er voor de zomer nog een vervolgbijsluiting. Weer in Winschoten en ook weer toegankelijk voor iedereen die in het onderwerp geïnteresseerd is.

Henk de Weerd

Diogenes

Richard Nixon zorgde voor de
ontspanningspolitiek richting China.
Bill Clinton voor '3 strikes you're out'.
Presidentsverkiezingen in de VS:
best ingewikkeld!

Column Het recht op luiheid

Nederland is een land dat stevig in de greep is van ‘wie niet werkt zal niet eten’. Mensen zonder betaald werk moeten daarom zien rond te komen van een minimale uitkering. Om hun leven nog zwaarder te maken wordt hen dagelijks ingewreven dat ze de kantjes ervan af lopen en niet genoeg hun best doen. Dan hebben we het nog niet over het schuldgevoel dat iedereen die niet in zijn levensonderhoud kan voorzien aankleeft. Je zit niet lekker in de zon als anderen de hele dag op hun knieën met klinkers en tegels in de weer zijn. Mijnheer Jansen verbaast zich altijd weer over de dubbelzinnige houding van de publieke opinie als het om werkloosheid gaat: wie werkloos wordt is zielig, wie werkloos is een klaploper. Iets terug doen voor je uitkering, hoe laag moet je gezakt om zoiets te bedenken. Iemand die werkt heeft recht op een salaris.

Paul Lafargue, een van de schoonzonen van Karl Marx, publiceerde in 1883 een boekje dat in de ogen van mijnheer Jansen meer waarde voor de toekomst heeft dan *Das Kapital* I, II en III bij elkaar. Onder de provocerende titel *Het recht op luiheid* liet Lafargue zien dat er in onze cultuur een enorme fout is geslopen: werk is in plaats van middel om in ons levensonderhoud te kunnen voorzien, een doel op zich geworden. Mijnheer Jansen had het boekje ooit geleend van de bieb en vond het een onleesbaar ouderwetse tekst: “Een zonderlinge waanzin heeft de arbeidersklasse bevangen van de landen waarin de kapitalistische beschaving overheerst. (...) Deze waanzin is de liefde voor de arbeid, de woedende hartstocht om te werken, voortgezet tot aan de uitputting van de levenskrachten van de enkeling en zijn nakomelingschap. In plaats van tegen deze geestelijke afwijking in te gaan hebben de priesters, de economen, de moralisten de arbeid allerheiligst verklaard. “

Maar het basisidee dat mensen het recht hebben om lui te zijn, is in mijnheer Jansens ogen toekomstgericht. Mechanisering en automatisering zullen de mensen steeds meer werk uit handen nemen en wat gaan we dan doen? Doorwerken tot we er bij neervallen in steeds maar nieuw te verzinnen banen en nog meer spullen kopen? Of eindelijk eens genieten van het leven?

Mijnheer Jansen zelf is overigens van het type dat wijn predikt maar water drinkt. Dat komt misschien door de koffie.

Henk de Weerd

Pieter Bruegel de Oude: Luikekerland

Agenda

Woensdag 6 april april 2016

Referendum over verdrag met de Oekraïne

Vrijdag 8 april

Presentatie nieuwe kandidaten landelijk bestuur

De Enk, Enkstraat 67, Zwolle

Aanvang: 20:00 uur

Aanmelden via de landelijke website

Zaterdag 9 april 2016

Provinciale Ledenvergadering

Groenlinks Pand, Coehoornsingel 87, Groningen

Aanvang: 10:30 uur

Zaterdag 9 april 2016

Overleg voorbereiding verkiezingen

Groenlinks Pand, Coehoornsingel 87, Groningen

Aanvang: 14:00 uur

Dinsdag 12 april

Film- en discussieavond: 'This changes everything' van Naomi Klein

Groenlinks Pand, Coehoornsingel 87, Groningen

Aanvang: 20 uur

Zaterdag 23 april

Landelijk congres GroenLinks

Rijtuigenloods, Piet Mondriaanplein 61, Amersfoort

Aanvang: 10 uur

Colofon

Jaargang 25, nummer 1

De Wenakker verschijnt 4 keer per jaar

Redactie: Nicolette Scholten, Ger Zuiderveen en

Henk de Weerd

Bijdragen: Tsjalling Buwalda, Arjen Nolles

Afbeeldingen omslag: Johan van den Tol (Herindeling),

SP Groningen (Vluchtelingen welkom; CC license)

Redactieadres

Statenfractie GroenLinks

Turfsingel 83

9712 KL Groningen 050 3164568

groenlinks@ps-provinciegroningen.nl

Kopij is van harte welkom op

bovenstaand adres.

Deadline: 15 mei 2016

Contact

Statenfractie

Arjen Nolles (fractievoorzitter): 06 38373783
arjennolles@yahoo.com

Harrie Miedema: 06 43748917
harrie.miedema@zonnet.nl

Hendri Meendering: 06 13370915
h.meendering@xs4all.nl

Leo de Vree (fractievertegenwoordiger): 0595 464327
ldevree@planet.nl

Gedeputeerde

Nienke Homan: 06 52761547
nienkehoman4@gmail.com

Provinciaal bestuur

Elisabeth Moolenaar (voorzitter):
06 41768573
moolen@brandeis.edu

Gijs van der Kroef (secretaris):
06 13705440
gijs.vdkroef@gmail.com

David van der Kellen (penningmeester):
050 4061994
vdkellen@hotmail.com

Maartje Vroom: 06 47854742
maartjevroom@hotmail.com

Job de Bruijn: 050 5891568
jobdebruijn@gmail.com

Henk Klabbers: 050 4062954
hklabbers@noordmaat.nl

Ria Damhof: 06 14531360
riadamhof@gmail.com

Digitaal

- groenlinks@ps-provinciegroningen.nl
- www.groenlinksgroningen.nl
- facebook.com/groenlinks.statenfractie
- twitter.com/glprovgroningen
- <https://wenakker.wordpress.com>